

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

การศึกษาเรื่องกระบวนการอบแห้งและการส่งออกลำไยอบแห้งของจังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดลำพูน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการแปรรูปลำไยอบแห้งเพื่อการส่งออก เพื่อศึกษาปริมาณผลผลิตที่ใช้ในการแปรรูป ตลอดจนการรับซื้อผลผลิต เพื่อศึกษาการส่งออกลำไยอบแห้งด้านปริมาณ คุณภาพ และการตลาดและเพื่อศึกษาสภาพปัญหาอุปสรรคในการแปรรูป และการส่งออก

ผู้ให้ข้อมูลในครั้งนี้คือ ผู้ส่งออก 2 กลุ่ม ที่ส่งออกผ่านด่านตรวจพืชและวัสดุการเกษตรท่าอากาศยานเชียงใหม่ ซึ่งได้จากประชากรจำนวน 20 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม โดยการสัมภาษณ์เพื่อรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์ สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปใช้ตารางแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป ด้านลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม

จากการศึกษาพบว่าผู้ส่งออกทั้งสองกลุ่มที่ให้ข้อมูลการวิจัย ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 75 รองลงมาเป็นเพศหญิงร้อยละ 25 มีอายุเฉลี่ย 40.20 ปี มีอายุสูงสุด 58 ปี อายุต่ำสุด 27 ปี มีสัญชาติไทยร้อยละ 75 สัญชาติไต้หวันร้อยละ 20 และสัญชาติจีนร้อยละ 5 ส่วนระดับการศึกษา ส่วนใหญ่ร้อยละ 40 มีระดับการศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพ รองลงมาร้อยละ 35 มีระดับการศึกษามัธยมศึกษา

การรับรู้ข่าวสาร

1. ด้านการตลาดต่างประเทศ ผู้ส่งออกทั้ง 2 กลุ่มที่ให้ข้อมูล ส่วนใหญ่มีการติดต่อกับต่างประเทศทางโทรศัพท์ร้อยละ 47.1 ผู้ซื้อมาติดต่อเองร้อยละ 29.3 ติดต่อทางจดหมายและโทรสารร้อยละ 11.8

2. ด้านวิทยาการการอบแห้ง ผู้ส่งออกทั้ง 2 กลุ่มที่ให้ข้อมูล ส่วนใหญ่ได้รับวิทยาการอบแห้งจากการเรียนรู้ด้วยประสบการณ์ร้อยละ 94.1 จากการฝึกอบรมของเกษตรกรอำเภอร้อยละ 5.9

3. ด้านการติดต่อซื้อวัตถุดิบและลำไยอบแห้ง ผู้ส่งออกทั้ง 2 กลุ่มที่ให้ข้อมูล ส่วนใหญ่ติดต่อซื้อขยวัตถุดิบและลำไยอบแห้งจากเกษตรกรร้อยละ 46.2 และพ่อค้าคนกลางร้อยละ 28.2 ตั้งจตุรับซื้อร้อยละ 20.5 และรับซื้อจากบริษัทอื่นร้อยละ 5.1

จำนวนแรงงานที่ใช้ในการอบลำไยแห้ง

ผู้ส่งออกทั้ง 2 กลุ่มที่ให้ข้อมูล ใช้แรงงานในการอบลำไยอบแห้งเฉลี่ย 57 คน แรงงานสูงสุด 200 คน แรงงานต่ำสุด 42 คน และส่วนใหญ่ร้อยละ 40 มีแรงงานอยู่ในช่วง 40-70 คน

จำนวนปีที่ดำเนินการอบลำไยแห้ง

ผู้ส่งออกทั้ง 2 กลุ่มที่ให้ข้อมูล ดำเนินกิจการอบแห้งโดยเฉลี่ยเป็นเวลา 2.3 ปี ส่วนใหญ่ดำเนินการเป็นเวลา 1 ปี ร้อยละ 55 เป็นเวลา 2-3 ปี ร้อยละ 15 และ 4- 10 ปี ร้อยละ 5

ลักษณะการร่วมทุน

ผู้ส่งออกทั้ง 2 กลุ่มที่ให้ข้อมูล ส่วนใหญ่ดำเนินการโดยผู้ส่งออกในประเทศไทยร้อยละ 50 ร่วมทุนกับสาธารณรัฐประชาชนจีนร้อยละ 35 และร่วมทุนกับไต้หวันร้อยละ 15

ขนาดพื้นที่ตั้งโรงงาน

ผู้ส่งออกทั้ง 2 กลุ่มที่ให้ข้อมูล ส่วนใหญ่มีโรงงานขนาดปานกลางร้อยละ 65 และโรงงานขนาดใหญ่ ร้อยละ 25

อาชีพอื่น ที่ควบคู่กับการอบลำไย

ผู้ส่งออกทั้ง 2 กลุ่มที่ให้ข้อมูล ส่วนใหญ่มีอาชีพอื่นควบคู่กับการอบลำไยร้อยละ 70 อาชีพอื่น ๆ ได้แก่ การส่งออกดอกไม้สด ลำไยสด และลิ้นจี่สด ลิ้นจี่อบแห้ง อพริกแห้ง และกระเทียมแห้ง อุตสาหกรรมมูฉี นมผง น้ำผึ้ง ขิงดอง ผักผลไม้กระป๋อง ถ้ำขายพืชไร่ ภาชนะแสดนเลส และบริษัทขนส่ง

ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านกระบวนการแปรรูปผลผลิตลำไยสดโดยการอบแห้ง

1. ชนิดของพันธุ์ลำไยที่อบ

ผู้ส่งออกทั้ง 2 กลุ่มที่ให้ข้อมูล ส่วนใหญ่ใช้พันธุ์อีตอในการอบแห้งร้อยละ 37.8 พันธุ์เม็ยวเขียวร้อยละ 31.1 พันธุ์แก้วร้อยละ 20 พันธุ์สีชมพูร้อยละ 11.1

2. ลักษณะของเตาอบ

1. ชนิดของเตาอบ ผู้ส่งออกทั้ง 2 กลุ่มที่ให้ข้อมูล ใช้เตาอบกระเบื้องชนิดใช้น้ำมันโซล่ากับไฟฟ้า

2. แหล่งผลิตและราคาเตาอบ ผู้ส่งออกทั้ง 2 กลุ่มที่ให้ข้อมูล ส่วนใหญ่ใช้เตาอบกระเบื้องที่ผลิตในประเทศไต้หวัน ร้อยละ 82.4 และมีราคาเฉลี่ย 34,000 บาท รองลงมาใช้เตาอบกระเบื้องที่ผลิตในประเทศไทยร้อยละ 17.6 และมีราคาเฉลี่ย 33,000 บาท

3. ความนิยมในชนิดของเตา ผู้ส่งออกทั้ง 2 กลุ่มที่ให้ข้อมูล นิยมเตากระเบื้อง ที่นำเข้ามาจากประเทศไต้หวันโดยมีเหตุผลดังนี้

1. สามารถอบลำไยแห้งแล้วได้คุณภาพ
2. ประหยัดน้ำมัน
3. อายุใช้งานนาน
4. อุ่นทรมีสมาเสมอ
5. ได้มาตรฐาน

4. เครื่องวัดอุณหภูมิและเครื่องตั้งเวลาของเตาอบ

ผู้ส่งออกทั้ง 2 กลุ่มที่ให้ข้อมูล ส่วนใหญ่มีเตาอบลำไยที่มีเครื่องวัดอุณหภูมิโดยไม่มีเครื่องตั้งเวลา

3. ความสามารถในการผลิตต่อวัน

1. ปริมาณผลผลิตสดที่ใช้ต่อเตา

ผู้ส่งออกทั้ง 2 กลุ่มที่ให้ข้อมูล ส่วนใหญ่ร้อยละ 83.4 มีการใช้ลำไยสดในการอบแห้งปริมาณ 2 ตัน/เตา และร้อยละ 16.7 ใช้ลำไยสดปริมาณ 1.2 - 1.5 ตัน /เตา

2. จำนวนเตาที่ใช้อบต่อวัน

ผู้ส่งออกทั้ง 2 กลุ่มที่ให้ข้อมูล มีการใช้เตาอบโดยเฉลี่ย 54 เตา/วัน โดยกลุ่มผู้ส่งออกมากกว่า 100 ตัน ใช้เตาอบเฉลี่ย 58 เตา/วัน และผู้ส่งออกน้อยกว่า 100 ตัน ใช้เตาอบเฉลี่ย 37 เตา/วัน

3. ปริมาณผลผลิตสดที่รับซื้อต่อวัน

ผู้ส่งออกทั้ง 2 กลุ่มที่ให้ข้อมูล มีการรับซื้อลำไยสดโดยเฉลี่ย 87,841.1 กก./วัน โดยกลุ่มผู้ส่งออกที่ส่งออกมากกว่า 100 ตัน รับซื้อเฉลี่ย 99,521.4 กก./วัน และผู้ส่งออกที่ส่งออกน้อยกว่า 100 ตัน รับซื้อเฉลี่ย 33,333.3 กก./วัน

4. ปริมาณลำไยแห้งที่รับซื้อต่อวัน

ผู้ส่งออกทั้ง 2 กลุ่มที่ให้ข้อมูล มีการรับซื้อลำไยอบแห้งเฉลี่ย 13,437.5 กก./วัน โดยผู้ส่งออกที่ส่งออกมากกว่า 100 ตัน รับซื้อเฉลี่ย 14,181.82 กก./วัน และผู้ส่งออกที่ส่งออกน้อยกว่า 100 ตัน รับซื้อเฉลี่ย 11,800 กก./วัน

4. ขั้นตอนการอบแห้ง

ผู้ส่งออกทั้ง 2 กลุ่มที่ให้ข้อมูล ที่มีการอบลำไยอบแห้งโดยใช้อุณหภูมิ และระยะเวลาในการอบที่แตกต่างกันตามประสบการณ์ของแต่ละราย ส่วนขั้นตอนที่ปฏิบัติส่วนใหญ่มีดังนี้

1. นำลำไยสดใส่เตากระบะแบ่งเป็น 3 ชั้น ละ ประมาณ 400-700 กิโลกรัม เกลี่ยให้เสมอ โดยแต่ละชั้นมีตาข่ายรองรับ
2. เปิดสวิทช์เดินเครื่องจนอุณหภูมิสูงขึ้นตามที่ต้องการหลังจากเดินเครื่องไปแล้ว 3-4 ชม. จึงนำกระสอบมาปิดเตากระบะ
3. เมื่อครบกำหนดเวลาปิดเครื่อง พลิกกลับลำไย โดยใช้เครนยกตาข่ายที่ใส่ลำไยเพื่อกลับลำไยจากชั้นที่ 1 สู่วัสดุชั้นที่ 3 และชั้นที่ 3 มาแทนที่ชั้นที่ 1 ส่วนชั้นที่ 2 นำมาวางตำแหน่งเดิม
4. เดินเครื่อง ปรับอุณหภูมิตามที่ต้องการเมื่อครบกำหนดเวลาจึงทำการกลับครั้งที่ 2 หรือครั้งที่ 3 เมื่อพลิกกลับแล้วปรับอุณหภูมิจนครบกำหนดเวลา
5. เปิดพัดลม ประมาณ 1/2 ชม. แล้วทิ้งไว้ให้เย็น
6. นำลำไยอบแห้งออกจากกระบะโดยใช้เครนยกใส่ถึงหรือตักใส่กระสอบ

7. นำไปคัดเกรด แยกขนาดด้วย เครื่องคัดขนาด ได้แก่ขนาด AA A B C บรรจุใส่ถุงปุ๋ย หรือถุงตาข่ายสีแดง

8. คัดคุณภาพลูกที่แตกคัดออกโดยใช้แรงงาน

9. บรรจุใส่กระดาม ปิดปากถุงพลาสติกด้วยเชือกฟางปิดผนึกกล่อง

10. นำไปเก็บ ณ ห้องอุณหภูมิลบ รอกการส่งออก

สำหรับรายที่เก็บรักษา ณ ห้องอุณหภูมิลบ 10 องศาเซลเซียส จะต้องนำลำไยมาอบก่อนด้วย อุณหภูมิตั้งแต่เพิ่มระยะเวลาการอบ 5-8 ชม. แล้วจึงปฏิบัติแบบเดิมกับหลังการอบ

5. อุณหภูมิที่ใช้การอบ

ผู้ส่งออกทั้ง 2 กลุ่มที่ให้ข้อมูล มีการใช้อุณหภูมิตั้งแต่ 2,3,4 และ 5 ระดับในการอบ ลำไย โดยพบว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 52.9 ใช้อุณหภูมิที่ระดับ 80-70 องศาเซลเซียสโดย 80 องศาเซลเซียสเป็นอุณหภูมิเริ่มต้น ร้อยละ 17.6 ใช้อุณหภูมิ ระดับ 80-60 องศาเซลเซียส ร้อยละ 11.8 ใช้อุณหภูมิที่ระดับ 90-70,90-60 องศาเซลเซียส และร้อยละ 5.9 ใช้อุณหภูมิที่ระดับ 70-60 องศาเซลเซียส

6. ระยะเวลาที่ใช้ในการอบ

ผู้ส่งออกทั้ง 2 กลุ่มที่ให้ข้อมูล ส่วนใหญ่ร้อยละ 41 ใช้เวลาในการอบลำไย 36 ชม. และ ร้อยละ 11.8 ใช้เวลาอบ 40 ,42 และ 50 ชม. และร้อยละ 5.9 ใช้เวลาอบ 38,43,45 และ 48 ชม.

7. เทคนิคพิเศษที่ใช้ในการอบลำไย

ผู้ส่งออกทั้ง 2 กลุ่มที่ให้ข้อมูล ได้ใช้เทคนิคพิเศษได้แก่ การใช้ลำไยที่สด ไม่ค้างคืน ผลที่แตกให้อบต่างหาก การอบต่างพันธุ์กันใช้อุณหภูมิและระยะเวลาที่ต่างกันตลอดจนการอบลำไย ที่มีขนาดต่างกันเช่น AA A B C โดยใช้เวลาอบที่ต่างกัน

8. การตรวจวัดความชื้นหลังจากการอบแห้ง

ผู้ส่งออกทั้ง 2 กลุ่มที่ให้ข้อมูลไม่ได้ มีการตรวจวัดความชื้นของลำไยอบแห้งหลังการอบด้วย อุปกรณ์วัดความชื้นเพียงแต่ใช้ประสบการณ์ในการสัมผัสตรวจ นอกจากนี้พบว่ามี 1 ราย เท่านั้นที่ ใช้อุปกรณ์ตรวจวัดความชื้นลำไยอบแห้งช่วง ก่อนการส่งออก ความชื้นที่วัดได้อยู่ระหว่าง

22 % - 25 %

9. การคัดขนาด

ผู้ส่งออกทั้ง 2 กลุ่ม ที่ให้ข้อมูล มีการใช้เครื่องคัดขนาด และขนาดของลำไยอบแห้งที่คัดมี 4 ขนาดคือ AA A B และ C

10. การจัดชั้นคุณภาพ(Grading)

ผู้ส่งออกทั้ง 2 กลุ่มที่ให้ข้อมูล มีการจัดชั้นคุณภาพของลำไยอบแห้งเป็น 4 ขนาดคือ AA A B C และมีเกรดโดยเฉลี่ย ดังนี้

AA	มีขนาดผล	25	มม.
A	"	22.2	มม.
B	"	20	มม.
C	"	18.3	มม.

11. การเก็บรักษาผลผลิตระหว่างรอการขนส่ง

ผู้ส่งออกทั้ง 2 กลุ่มที่ให้ข้อมูล ส่วนใหญ่ร้อยละ 75 เก็บรักษาในรูปแบบบรรจุกล่องกระดาษ ซึ่งบุด้วยถุงพลาสติก ณ อุณหภูมิห้อง ร้อยละ 15 เก็บรักษาในกระสอบปุ๋ย ณ อุณหภูมิห้อง และ ร้อยละ 10 เก็บรักษาในกระสอบป่าน ณ อุณหภูมิ 5 องศาเซลเซียส

12. ภาชนะบรรจุ (หีบห่อ) ที่ใช้ในการส่งออก

ผู้ส่งออกทั้ง 2 กลุ่มที่ให้ข้อมูล ส่งออกลำไยอบแห้งโดยบรรจุในกล่องกระดาษที่บุภายในด้วยถุงพลาสติกและปิดปากถุงด้วยการมัดด้วยเชือกฟางและปิดผนึกด้วยเทปกาว

13. เครื่องหมายหีบห่อ (ตรา)

ผู้ส่งออกทั้ง 2 กลุ่มที่ให้ข้อมูล ส่วนใหญ่ร้อยละ 95 มีการใช้กล่องบรรจุที่มีเครื่องหมายหีบห่อ

ตอนที่ 3 การรับซื้อผลผลิตลำไยสดและลำไยอบแห้ง

1. การรับซื้อลำไยสดและลำไยอบแห้ง

ผู้ส่งออกทั้ง 2 กลุ่มที่ให้ข้อมูล ทำการรับซื้อลำไยสดและลำไยอบแห้งแบ่งเป็น 3 ช่วง และราคาเฉลี่ยดังนี้

			ลำไยสด	ลำไยอบแห้ง	
<u>ต้นฤดู</u>	เกรด AA	เฉลี่ย	21.50	88.27	บาท/กก.
	" A	"	17.60	70.63	บาท/กก.
	" B	"	12.50	42.45	บาท/กก.
	" C	"	5.4	16.88	บาท/กก.
<u>กลางฤดู</u>	เกรด AA	เฉลี่ย	21.52	89.90	บาท/กก.
	" A	"	17.29	72.63	บาท/กก.
	" B	"	12	35.81	บาท/กก.
	" C	"	5.67	18.60	บาท/กก.
<u>ปลายฤดู</u>	เกรด AA	เฉลี่ย	22.54	92.54	บาท/กก.
	" A	"	19.54	71.27	บาท/กก.
	" B	"	14.54	37.90	บาท/กก.
	" C	"	5.63	13.87	บาท/กก.
<u>สรุป</u>	เกรด AA	เฉลี่ย	21.85	90.23	บาท/กก.
	" A	"	18.14	71.51	บาท/กก.
	" B	"	13.01	38.72	บาท/กก.
	" C	"	5.57	16.45	บาท/กก.

2. แหล่งรับซื้อลำไยสด

ผู้ส่งออกทั้ง 2 กลุ่มที่ให้ข้อมูล ส่วนใหญ่ทำการรับซื้อลำไยสดจากเกษตรกรร้อยละ 34.7 รับซื้อจากพ่อค้าคนกลางร้อยละ 28.6 และจากกลุ่มเกษตรกรร้อยละ 10.2

3. แหล่งรับซื้อลำไยอบแห้ง

ผู้ส่งออกทั้ง 2 กลุ่มที่ให้ข้อมูล ส่วนใหญ่ทำการรับซื้อลำไยอบแห้งจากเกษตรกรร้อยละ 32.4 รับซื้อจากพ่อค้าคนกลางร้อยละ 23.5 รับซื้อเอง 29.4 รับซื้อจากกลุ่มเกษตรกรร้อยละ 8.8 รับซื้อจากบริษัทอื่น ร้อยละ 5.9 ดังนั้นในการส่งออกลำไยอบแห้งจึงมีวิธีการตลาด ดังในภาพที่ 1

4. ข้อกำหนดในการรับซื้อ (ด้านคุณภาพ)ของลำไยสด

ผู้ส่งออกทั้ง 2 กลุ่มที่ให้ข้อมูล กำหนดคุณภาพในการรับซื้อลำไยดังนี้

1. ผลลำไยต้องสด ไม่แตก ไม่ช้ำ และไม่ค้างคืน
2. ผลลำไยสดไม่เปียกน้ำ
3. ตรงตามขนาดที่กำหนด
4. ขนาดของผลสม่ำเสมอ
5. เวลานำมาจำหน่ายให้แยกขนาดผล

ข้อกำหนดในการรับซื้อลำไยอบแห้ง

1. ขนาดของผลลำไยอบแห้งสม่ำเสมอ
2. ลักษณะผลไม่บวม ต้องกลม
3. เนื้อภายในแห้ง มีสีขาวหรือน้ำตาล ไม่ไหม้
4. เมล็ดภายในแห้ง
5. ตรงตามขนาดที่กำหนด
6. ผลไม่แตก
7. ให้แยกขนาดผล

ตอนที่ 4 การส่งออกลำไยอบแห้ง

1. ตลาดและปริมาณการส่งออก

ลำไยอบแห้งแบบมีเปลือกส่งออกต่างประเทศปริมาณรวมทั้งสิ้น 17,655,357 กก. มูลค่า 710,494,117 บาท โดยส่งไปประเทศจีนปริมาณ 15,091,583 กก. คิดเป็นร้อยละ 85.5 ประเทศฮ่องกง ปริมาณ 2,563,774 กก. คิดเป็นร้อยละ 14.5

ส่วนมากร้อยละ 90.4 ส่งออกในฤดูกาลตั้งแต่เดือนกรกฎาคม - กันยายน และร้อยละ 9.6 ส่งออกนอกฤดูกาลตั้งแต่เดือนตุลาคม - ธันวาคม

2. ราคาส่งออก

ผู้ส่งออกทั้ง 2 กลุ่มที่ให้ข้อมูล		ส่งออกมาลัยอบแห้งโดยมีราคาเฉลี่ย ดังนี้
เกรด AA	เฉลี่ย	94.50 บาท/กก.
A	"	80.70 "
B	"	43.25 "
C	"	19.29 "

3. ข้อกำหนดในการรับซื้อในต่างประเทศ

ผู้ส่งออกทั้ง 2 กลุ่มที่ให้ข้อมูล ส่งออกมาลัยอบแห้งไปต่างประเทศโดยมีข้อกำหนดในการรับซื้อคือ ต้องตรงตามเกรด เนื้อแห้งไม่มีเชื้อรา และผลขนาดสม่ำเสมอตลอดจนผลไม่แตก

4. การติดต่อกับต่างประเทศ

ผู้ส่งออกทั้ง 2 กลุ่มที่ให้ข้อมูล ส่วนใหญ่ร้อยละ 64.3 ติดต่อกับต่างประเทศโดยวิธีการที่ผู้นำเข้ามาติดต่อเองและร้อยละ 32.1 ทำการติดต่อเอง

5. การทำสัญญาซื้อขาย

ผู้ส่งออกทั้ง 2 กลุ่มที่ให้ข้อมูล ส่วนใหญ่ร้อยละ 75 ไม่ได้ทำสัญญาซื้อขายแต่ใช้วิธีการซื้อขายด้วยเงินสด

6. แนวโน้มตลาดส่งออกในอนาคต

ผู้ส่งออกทั้ง 2 กลุ่มที่ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ร้อยละ 55 ที่ได้คาดการณ์ตลาดส่งออกในอนาคตว่าในระยะ 4-5 ปีข้างหน้า ความต้องการของตลาดจะลดลง

ผู้ส่งออกร้อยละ 20 ได้คาดการณ์ว่า ตลาดส่งออกในอนาคตยังไปได้ดี เพราะประชากรจีนอีกหลายมณฑล ยังบริโภคลำไยไม่ทั่วถึง

ผู้ส่งออกร้อยละ 15 ได้คาดการณ์ว่า ตลาดส่งออกไปได้ตลอด แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับคุณภาพของลำไยอบแห้ง

ผู้ส่งออกร้อยละ 10 ได้คาดการณ์ว่า การส่งออกไปประเทศจีนยังสามารถแข่งขันกับประเทศจีนได้ เพราะแหล่งปลูกที่ได้ผลดีในมณฑลหูเจี้ยนซึ่งอยู่ในเขตอุตสาหกรรมฝนตกทำให้เกิดสารพิษ ลำไยจะติดดอกได้น้อยและมณฑลนี้เป็นแหล่งอุตสาหกรรมทำให้การขยายพื้นที่ปลูกมีจำกัด

7. ความพอใจในคุณภาพสินค้า

ผู้ส่งออกทั้ง 2 กลุ่มที่ให้ข้อมูล มีความพอใจมากในคุณภาพของลำไยอบแห้ง ทั้งลักษณะภายนอกและเนื้อภายในผลตลอดจนมีความนิยมลำไยอบแห้งไทยมากกว่าของประเทศจีน

8. เส้นทางทางการส่งออก

ผู้ส่งออกทั้ง 2 กลุ่มที่ให้ข้อมูล มีการส่งออกลำไยอบแห้งผ่านด่านตรวจพืชและวัสดุการเกษตรท่าอากาศยานเชียงใหม่ ออกสู่ท่าเรือแหลมฉบัง และสู่ประเทศจีน ณ เมืองท่าทางตะวันตกเฉียงใต้ และท่าเรือฮ่องกง

ที่ดำเนินกิจการมาหลายปี เช่น 4 - 10 ปี และเป็นโรงงานขนาดใหญ่ที่มีกำลังผลิตสูง แต่ส่วนมากโรงงานอบแห้งจะเป็นขนาดกลางเนื่องจากมีการดำเนินกิจการมาไม่นานประมาณ 1-2 ปี ซึ่งตรงกับ การขยายตัวของอุตสาหกรรมการอบแห้งที่เริ่มขยายตัวมากในปี 2539 ส่วนการร่วมทุนจะเห็นได้ว่าส่วนใหญ่เป็นกลุ่มคนไทย ที่ดำเนินกิจการอบแห้ง อีกทั้งพบว่าผู้ส่งออกมิได้ยึดเป็นอาชีพหลัก จะดำเนินการเฉพาะในฤดูกาล และมีอาชีพหลักอื่น ๆ รองรับอยู่แล้ว

2. กระบวนการแปรรูปผลผลิตลำไยสดโดยการอบแห้ง

ในการแปรรูปลำไยโดยการอบแห้ง ผู้ส่งออกส่วนมากนิยมใช้พันธุ์อีตดเพราะพบว่า เมื่ออบแล้วผิวเปลือกจะมีสีสวยกว่าพันธุ์อื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับที่รัตนา (2538:1) ได้กล่าวถึงพันธุ์อีตดเป็นพันธุ์ที่เหมาะสมในการอบ ซึ่งเมื่ออบแล้วจะมีสีเหลืองทอง สำหรับพันธุ์อื่น ๆ เช่น พันธุ์เบี้ยวเบี้ยว พันธุ์แห้ว พันธุ์ชมพูก็มีการรับซื้อด้วย เนื่องจากปริมาณผลผลิตของพันธุ์ที่ดีคือพันธุ์อีตด มีไม่เพียงพอต่อความต้องการของตลาดและมีอายุการเก็บเกี่ยวสั้น

การใช้เตาอบนิยมใช้เตากระบะที่ผลิตในประเทศได้วันซึ่งเป็นชนิดที่ใช้น้ำมันโซลากับไฟฟ้าเป็นเชื้อเพลิง มีราคาเฉลี่ยเตาละ 34,000 บาท ส่วนเตาอบไทย มีราคาเฉลี่ยเตาละ 33,000 บาท จากการวิจัยพบว่าผู้ส่งออกมีความนิยมเตาอบกระบะของประเทศได้วันมากกว่า แม้ว่าเตาอบที่ผลิตในประเทศไทยจะมีราคาถูก ซึ่งมีเหตุผลคือมีความประหยัดในเรื่องเชื้อเพลิง อุณหภูมิสม่ำเสมอ และมีอายุการใช้งานนาน

ความสามารถในการผลิตต่อวัน ผู้ส่งออกส่วนมากได้มีการใช้ลำไยสดในการอบแห้งปริมาณ 2 ตัน/เตาและได้ใช้เตาอบเฉลี่ย 54 เตา/วัน ดังนั้นใน 1 วันจะต้องใช้ปริมาณผลผลิตสดเฉลี่ยประมาณ 108 ตัน ต่อวัน ในขณะที่การวิจัยพบว่า ปริมาณผลผลิตสดที่รับซื้อเฉลี่ยประมาณ 87.8 ตัน และปริมาณการรับซื้อมีประมาณ 10 -330 ตัน/วัน ในส่วนที่ซื้อน้อยเนื่องจากขาดเงินทุนหมุนเวียน จึงเปิดดำเนินการผลิตได้ไม่เต็มที่ส่วนที่รับซื้อปริมาณมาก ๆ เป็นผู้ส่งออกที่มีกำลังผลิตและเงินทุนหมุนเวียนสูง

ส่วนการรับซื้อลำไยอบแห้ง ในกลุ่มของผู้ส่งออกมากกว่า 100 ตัน จะรับซื้อได้น้อย เพราะทำการรับซื้อผลสดเพื่อทำการอบแห้งเอง

ส่วนกลุ่มผู้ส่งออกที่ส่งออกน้อยกว่า 100 ตัน ซึ่งจากการวิจัยพบว่า เป็นผู้ส่งออกรายใหม่ que เริ่มทำการส่งออกในปี 2540 นี้ จะเป็นพวกที่รับซื้อลำไยอบแห้งมากกว่ากลุ่มแรก

ขั้นตอนในการอบจากผลการวิจัยทำให้ทราบว่าผู้ส่งออกมีกรรมวิธีต่าง ๆ ในการอบซึ่งให้ความสำคัญในเรื่องของระดับอุณหภูมิที่ใช้ออบ และพบว่ามีการใช้หลายระดับอุณหภูมิ ซึ่งใกล้เคียงกับที่ สิริชัย (2539 :1) ได้กล่าวถึงการใช้อุณหภูมิ 60 องศาหรือ 80 องศา แล้วค่อยลดอุณหภูมิลงมา และใกล้เคียงกับที่ระดับอุณหภูมิที่ จักรวาลและคณะ กล่าวไว้ว่าใช้อุณหภูมิ 75 องศา แล้วลดมาที่ 70 องศาและ 60 องศา ตามลำดับ รวมเวลาที่ใช้ออบ 54 ชั่วโมง ซึ่งการวิจัยครั้งนี้พบว่าส่วนมากผู้ส่งออกใช้เวลาในการอบตั้งแต่ 36-50 ชั่วโมง สำหรับผู้ส่งออกที่แยกอบแบบตามสายพันธุ์พบว่าอบพันธุ์อีคใช้เวลา 42 ชั่วโมง ซึ่งมากกว่าที่รัตนา (2533) ได้ศึกษาไว้คือ 40 ชม. ทั้งนี้อาจเนื่องจากเตาอบที่ใช้ของผู้ส่งออกเป็นเตาอบกระบะซึ่งต้องใช้ระยะเวลาการอบนานกว่าเตาอบ Kiln dryer ตามที่วิจัยไว้ซึ่งเป็นเตาอบแบบเตาอบรมยาสูบมีลักษณะปิดทำให้ความร้อนกระจายทั่วถึง ส่วนขั้นตอนอื่น ๆ เช่น การปฏิบัติในการนำลำไยสดเข้าอบส่วนมากไม่ได้ปฏิบัติตามที่รัตนา (2539) ได้ให้คำแนะนำไว้คือการร่อนขนาดก่อนเข้าอบ การนำลำไยที่มีก้านติดขั้วผล การอบด้วยกำมะถัน การเรียงขนาดของลำไยใส่เตาอบ การเกลี่ยลำไยแต่ละชั้นทุก ๆ 15 ชั่วโมง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้ส่งออกมีประสบการณ์ในการอบของตนเอง และขณะเดียวกันตลาดส่งออกต้องการลำไยอบแห้งปริมาณมากจึงทำให้ผู้ส่งออกไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตามขั้นตอนดังกล่าว ซึ่งเป็นการเพิ่มขั้นตอนและแรงงานทำให้ต้นทุนการผลิตสูงไปด้วย

ผู้ส่งออกแต่ละรายมีเทคนิคในเรื่องระดับอุณหภูมิการอบของตนเองตามประสบการณ์บางรายอบโดยแยกสายพันธุ์และแยกขนาด นอกจากนี้พบว่าการใช้ผลสดที่ไม่ค้ำจืดนั้นช่วยให้ลำไยที่อบสวยได้รูปทรงไม่ยุบตัว ตลอดจนการไม่รับซื้อผลแตกและคัดผลแตกก่อนเข้าอบ มีผลให้ลำไยที่อบไม่มีคราบน้ำตาล ซึ่งมีผลต่อคุณภาพในการส่งออก

การตรวจวัดความชื้นหลังการอบ พบเพียง 1 ราย ที่ใช้เครื่องมือตรวจวัดความชื้นแต่ใช้ในขั้นตอนก่อนการส่งออก และมีวิธีการง่าย ๆ ในการตรวจสอบโดยนำเครื่องวัดเสียบเข้าที่เนื้อลำไยและอ่านผลเป็นค่าเปอร์เซ็นต์ความชื้น ผู้ส่งออกให้ความเห็นว่า ความชื้นของลำไยที่เหมาะสม คือ 22 % - 25 % ซึ่งสูงกว่าระดับมาตรฐาน 18 % ดังที่รัตนา (2539: 2) ได้กล่าวไว้ มีความเห็นว่าความชื้นที่ 18 % นั้นลำไยมีลักษณะแห้งมากเกินไปและผู้นำเข้าไม่นิยมอีกทั้งทำให้ได้น้ำหนักน้อย ส่วนรายอื่น ๆ ใช้ประสบการณ์ในการตรวจวัดโดยใช้มือสัมผัสผลลำไยอบแห้งและแกะดูเนื้อภายใน ควรมีสีชาอีกทั้งมีการกักเมล็ดซึ่งต้องแตกจึงจะเป็นลำไยอบแห้งที่ดี

สำหรับการตรวจสอบความชื้นแบบ วิธี AOAC ดังที่รัตนา (2539) ได้กล่าวไว้เหมาะที่จะใช้สำหรับหน่วยงานตรวจสอบคุณภาพ เนื่องจากมีวิธีการที่ต้องใช้ความละเอียด จึงจะทราบผลความชื้นที่แท้จริง

ผู้ส่งออกมีการคัดขนาดของลำไยอบแห้ง และคัดคุณภาพโดยใช้แรงงานคนคัดลูกที่แตกออกซึ่งนับว่ามีส่วนทำให้ลำไยอบแห้งมีคุณภาพมากขึ้นในลักษณะภายนอก ดังนั้นการส่งออกจะแยกส่งตามเกรด ได้แก่เกรด AA,A,B,C โดยที่กล่องบรรจุได้ระบุขนาดไว้แล้ว

นอกจากนี้ยังพบว่าผู้ส่งออกบางรายไม่นิยมส่งลำไยขนาดเล็กที่สุดคือ เกรด C ตอนปลายฤดู ทั้งนี้อาจจะเกิดจากราคาส่งออกต่ำ

การเก็บรักษาผลผลิตระหว่างรอการขนส่ง พบว่าส่วนมากไม่คำนึงถึงระยะเวลาที่เก็บไว้ ดังที่รัตน (2539) ได้กล่าวในการปรับความชื้นโดยเก็บในสภาพกล่องกระดาษ ณ อุณหภูมิห้อง นาน 2 สัปดาห์ จะช่วยให้ผลลำไยแต่ละผลถ่ายเทความชื้นจนมีความชื้นเท่ากัน แต่ผู้ส่งออกเก็บรักษาในสภาพกล่องกระดาษ ที่พร้อมจะส่งออกมากที่สุด เนื่องจากความต้องการลำไยอบแห้งส่งออกในฤดูกาลนั้นสูงซึ่งทำให้ผู้ส่งออกบรรจุลำไยแห้งใส่กล่องกระดาษที่บุด้วยถุงพลาสติก ณ อุณหภูมิห้องซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของรัตน (2539) เรื่องการบรรจุ แต่ผู้ส่งออกไม่ได้ปฏิบัติในเรื่องใส่สารดูดความชื้นในกล่องกระดาษ นอกจากนี้พบว่ามีเพียง 1 ราย เก็บรักษาลำไยอบแห้งในห้องเย็นอุณหภูมิ 10 องศาเซลเซียส ซึ่งเป็นรายที่มีการส่งออกหลังฤดูกาลและเป็นกลุ่มที่มีการส่งออกมากกว่า 100 ตัน

การใช้กล่องบรรจุที่มีเครื่องหมายหีบห่อ ผู้ส่งออกส่วนมากนำมาใช้ในปีนี้เป็นปีแรก ซึ่งนับว่าเป็นสิ่งที่ผู้ส่งออกต้องระวังในคุณภาพสินค้าของตนเอง สำหรับผู้ส่งออกที่ส่งออกโดยใช้กล่องที่ระบุเฉพาะขนาดไม่มีเครื่องหมายหีบห่อ เป็นผู้ส่งออกรายใหม่แต่มีตลาดที่แน่นอนโดยชาวจีนเข้ามารับซื้อเอง

3. การรับซื้อผลผลิตลำไยสดและลำไยอบแห้ง

ผู้ส่งออกรับซื้อผลผลิตสด 3 ช่วง คือ ต้นฤดู กลางฤดูและ ปลายฤดู ราคาที่รับซื้อแต่ละช่วง ต่างกันเพียงเล็กน้อย ราคาโดยทั่วไปของต้นฤดูต่ำกว่า กลางฤดูเล็กน้อยเนื่องจากช่วงต้นฤดูผลผลิตที่จะนำมาอบแห้งมีปริมาณน้อย และราคาสูงทำให้มีจำนวนผู้ส่งออกซื้อผลผลิตน้อยราย ส่วนกลางฤดูราคาโดยเฉลี่ยสูงขึ้น เพราะผู้ส่งออกมีความต้องการผลผลิตในการอบแห้งมากขึ้น ทำให้มีการรับซื้อสูงประกอบกับมีปริมาณการส่งออกสูงแม้ว่าผลผลิตจะมีปริมาณมาก ส่วนปลายฤดูราคาสูงกว่าทุกช่วง ซึ่งเป็นไปตามกลไกตลาด ความต้องการสูงแต่ผลผลิตมีน้อย อย่างไรก็ตามราคาโดยรวมที่รับซื้อ สูงกว่าในปี พ.ศ. 2538 ดังรายงานของสำนักงานพาณิชย์จังหวัด (2539 :84) ทำให้เกษตรกรที่นำลำไยมาจำหน่ายได้รับราคาที่สูงไปด้วย

สำหรับราคารับซื้อลำไยอบแห้ง ทั้ง 3 ช่วง ของฤดูกาลต่างกันเล็กน้อย และเป็นไปตามกลไกของตลาดเพียง Grade AA เท่านั้น ส่วนเกรดอื่น ๆ ไม่เป็นไปตามกลไกตลาด เนื่องจากช่วงของราคาที่รับซื้อต่างกัน จึงทำให้ราคาโดยเฉลี่ยต่ำกว่าปกติ ส่วนราคาโดยรวมที่เกษตรกรได้รับจากการจำหน่ายผลผลิตนั้นสูงทุกเกรด ซึ่งนับว่าลำไยอบแห้งสามารถทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น

แหล่งรับซื้อส่วนใหญ่มาจากเกษตรกร เนื่องจากโรงงานอบแห้งตั้งอยู่ในบริเวณที่มีการทำสวนลำไย และเป็นการสะดวกที่เกษตรกรสามารถนำผลผลิตมาจำหน่ายเองอีกทั้งได้รับราคาที่ดีกว่าการต้องจำหน่ายผ่านจตุรับซื้อหรือพ่อค้าคนกลาง

ข้อกำหนดในการรับซื้อ เพื่อให้ผู้นำผลผลิตมาจำหน่ายได้คัดและดูแลผลผลิตก่อนที่จะนำมาจำหน่ายและเป็นการสะดวกต่อผู้ส่งออกในการตีราคารับซื้อและได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ สะดวกในการนำไปอบ ประหยัดเชื้อเพลิง แรงงาน เป็นการประหยัดต้นทุนในการผลิต และอบแล้วได้ลำไยที่มีคุณภาพ

ส่วนลำไยอบแห้งนั้น เมื่อมีข้อกำหนดรับซื้อทำให้ ผู้ส่งออกสามารถส่งออกลำไยที่มีคุณภาพไปจำหน่าย และประหยัดค่าใช้จ่ายในการต้องนำมาอบอีกครั้งหากพบว่าเนื้อลำไยไม่แห้งตามที่ต้องการ

4. การส่งออกลำไยอบแห้ง

การส่งออกลำไยอบแห้งแบบมีเปลือกส่งไปประเทศจีนมากที่สุดร้อยละ 85.5 ซึ่งมากกว่าที่จ๊กวาชูและคณะ (2540) ได้ศึกษาไว้ซึ่งส่งไปประเทศจีนเพียง 58 % แสดงว่าแนวโน้มของตลาดและความต้องการสูงขึ้นอย่างมาก

ราคาส่งออกลำไยอบแห้งทุกเกรดโดยรวมสูงกว่าราคาที่รับซื้อในประเทศไม่มากนัก ทั้งนี้เกิดจากมีผู้ผลิตและผู้ส่งออกมากขึ้น จึงมีการแข่งขันกันสูงในด้านราคา

ข้อกำหนดคุณภาพในต่างประเทศ ไม่มากนักประกอบความต้องการมีมากจึงทำให้การผลิตลำไยอบแห้งแบบมีเปลือกสามารถผลิตได้ปริมาณมาก

การติดต่อกับต่างประเทศ ส่วนใหญ่เป็นชาวจีนมาติดต่อกับผู้ส่งออกเองทำให้ง่ายต่อการผลิตและการส่งออกอีกทั้งผู้ซื้อที่มาติดต่อทุกรายนิยมที่จะมาดูแลสินค้าด้วยตนเองและกำกับคุณภาพสินค้า (Quality control) ก่อนส่งออกซึ่งลดความเสี่ยงแก่ผู้ส่งออกของไทยอย่างมาก

การทำสัญญาซื้อขาย ส่วนมากให้ผู้ซื้อที่มาติดต่อทำการซื้อขายด้วยเงินสด จึงมีน้อยรายที่ซื้อโดยการทำสัญญาซื้อขาย เนื่องจากราคาลำไยอบแห้งมีมูลค่าสูง ผู้สั่งซื้อเป็นผู้นำเข้ารายใหม่ ทำให้ต้องมีการซื้อขายกันด้วยระบบเงินสดทั้งนี้เป็นการลดความเสี่ยงด้านการเงิน

แนวโน้มตลาดส่งออกในอนาคต ผู้ส่งออกที่คาดการณ์ว่าจะมีการส่งออกลดลงใน 4-5 ปี ข้างหน้า ส่วนมากเป็นผู้ส่งออกไทยและทราบข่าวจากการเผยแพร่ข่าวสารในประเทศเรื่องการลักลอบนำกิ่งพันธุ์ลำไยออกนอกประเทศจึงทำให้คาดการณ์เหตุการณ์ล่วงหน้าแบบนี้ แต่ผู้ส่งออกชาวจีนและได้หวั่นคาดการณ์ว่าตลาดยังมีแนวโน้มที่ดี เนื่องจากพลเมืองจีนมีมากและยังไม่พอบริโภค แต่ทั้งนี้ขึ้นกับคุณภาพของสินค้า แต่ยังมีบางรายที่คาดการณ์ว่าตลาดจะยากขึ้น เพราะมีผู้ผลิตมากและมีการตัดราคากันเอง ทำให้การส่งออกลดปริมาณลงได้

สำหรับความพอใจในคุณภาพสินค้า ที่มีต่อลำไยอบแห้งนั้นอยู่ในเกณฑ์ที่ดีมาก และมีความนิยมลำไยอบแห้งไทยมากกว่า ทั้งนี้เนื่องจากลำไยอบแห้งไทยมีเนื้อหนาและเม็ดเล็กกว่าลำไยอบแห้งของจีน

5.3 สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์

การศึกษาเรื่องกระบวนการอบแห้งและการส่งออกลำไยอบแห้งของจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดลำพูน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการแปรรูปลำไยอบแห้งเพื่อการส่งออก ศึกษาปริมาณผลผลิตที่ใช้ในการแปรรูปตลอดจนการรับซื้อผลผลิต ศึกษาการส่งออกลำไยอบแห้งด้านปริมาณ คุณภาพและตลาด ตลอดจนศึกษาสภาพปัญหาอุปสรรคในการแปรรูปและส่งออก

กระบวนการแปรรูปลำไยอบแห้งเพื่อการส่งออก พบว่าผู้ส่งออกทั้ง 2 กลุ่มซึ่งรวบรวมจากผู้ประกอบการส่งออกในจังหวัดเชียงใหม่และลำพูนโดยแบ่งเป็นผู้ส่งออกรมากกว่า 100 ตัน และผู้ส่งออกน้อยกว่า 100 ตัน ส่วนใหญ่ร้อยละ 37.8 มีการใช้ลำไยพันธุ์อีดอในการอบแห้ง รองลงมาร้อยละ 31.1 ใช้พันธุ์เปี้ยวเขียว ร้อยละ 20 ใช้พันธุ์แห้ว ร้อยละ 11.1 ใช้พันธุ์สีชมพู การใช้เตากระบะพบว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 82.4 ใช้เตากระบะที่ผลิตในประเทศได้ทุกวัน รองลงมา ร้อยละ 17.6 ใช้เตากระบะที่ผลิตในประเทศไทย ในการอบลำไย พบว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 83.4 ใช้ลำไยสดปริมาณ 2 ตัน/เตา เทใส่เตากระบะ แบ่งเป็น 3 ชั้น ซึ่งมีตาข่ายรองรับและใช้อุณหภูมิในการอบลำไย 2 - 5 ระดับ ซึ่งพบว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 52.9 ใช้อุณหภูมิที่ระดับ 80 - 70 องศาเซลเซียส โดยใช้อุณหภูมิเริ่มต้นที่ 80 องศาเซลเซียส รองลงมา ร้อยละ 17.6 ใช้ อุณหภูมิระดับ 80 - 60 องศาเซลเซียส ส่วนระยะเวลาในการอบส่วนใหญ่ร้อยละ 41 ใช้เวลาในการอบ 36 ชั่วโมง รองลงมา ร้อยละ 11.8 ใช้เวลาในการอบ 40 42 และ 50 ชั่วโมง และมีการพลิกกลับลำไย 2 - 3 ครั้ง เพื่อให้ลำไยแห้งสม่ำเสมอ ในการตรวจวัดความชื้นหลังการอบ ผู้ส่งออกได้ใช้ประสบการณ์ในการสุ่มตรวจ ซึ่งใช้วิธีสังเกตเนื้อภายในต้องแห้งไม่เหนียวติดมือ เนื้อลำไยมีสีชาและเมล็ดภายในแห้งเมื่อกัดแล้วแตก มีการคัดขนาดลำไยอบแห้งโดยใช้เครื่องคัดขนาดและแยกเป็น 4 ขนาด ได้แก่ขนาด AA A B และ C ซึ่งมีเส้นผ่าศูนย์กลางโดยเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 25 22.2 20 และ 18.3 มม. ตามลำดับ แล้วทำการคัดลูกที่แตกออกโดยใช้แรงงานคน บรรจุลำไยในกล่องกระดาษบุด้วยพลาสติกน้ำหนัก 20 กก./กล่อง ซึ่งพบว่าส่วนใหญ่ ร้อยละ 75 เก็บรักษาในรูปกล่องกระดาษ ณ อุณหภูมิห้อง ร้อยละ 15 เก็บรักษาในกระสอบปุ๋ย ณ อุณหภูมิห้อง และร้อยละ 10 เก็บรักษาในกระสอบป่าน ณ อุณหภูมิ 5 องศาเซลเซียส

ปริมาณผลผลิตที่ใช้ในการแปรรูปตลอดจนการรับซื้อผลผลิต พบว่า ผู้ส่งออกทั้ง 2 กลุ่ม ส่วนใหญ่ร้อยละ 83.4 ใช้ลำไยสดในการอบแห้งปริมาณ 2 ตัน/เตา รองลงมา ร้อยละ 16.7 ใช้ปริมาณ 1.2 - 1.5 ตัน/เตา อีกทั้งมีการใช้เตาอบโดยเฉลี่ย 54 เตา/วัน ปริมาณผลผลิตสดที่ใช้ในการอบแห้งเฉลี่ย 108 ตัน/วัน สำหรับการรับซื้อผลผลิตซึ่งมีทั้งลำไยสดและลำไยแห้ง ผู้ส่งออกทั้ง 2 กลุ่ม ทำการรับซื้อลำไยสดเฉลี่ย 87,841.1 กก./วัน และรับซื้อ ลำไยอบแห้งเฉลี่ย 13,437.5 กก./วัน ส่วนแหล่งที่รับซื้อพบว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 34.7 และ 32.4 ซื้อลำไยสดและลำไยอบแห้งจากเกษตรกรโดยตรง รองลงมา ร้อยละ 28.6 และ 23.5 รับซื้อลำไยสดและลำไยอบแห้งจากพ่อค้าคนกลาง นอกจากนี้ยังพบว่าผู้ส่งออกทั้ง 2 กลุ่ม รับซื้อลำไยสด

แบ่งตามเกรด และมีราคาเฉลี่ย ดังนี้เกรด AA 21.85 บาท/กก. เกรด A 18.14 บาท/กก. เกรด B 13.01 บาท/กก. และเกรด C 5.57 บาท/กก. ส่วนลำไยอบแห้งรับซื้อโดยแบ่งตามเกรดและมีราคาเฉลี่ยดังนี้ เกรด AA 90.23 บาท/กก. เกรด A 71.51 บาท/กก. เกรด B 38.72 บาท/กก. และ เกรด C 16.45 บาท/กก.

การส่งออกลำไยอบแห้ง ด้านปริมาณ คุณภาพและตลาดพบว่าผู้ส่งออกทั้ง 2 กลุ่ม ได้มีการส่งออกลำไยอบแห้งแบบมีเปลือก ปริมาณรวมทั้งสิ้น 17,655,357 กิโลกรัม มูลค่า 710,494,117 บาท โดยส่งไปประเทศจีนปริมาณ 15,091,583 กิโลกรัม คิดเป็นร้อยละ 85.5 และส่งไปประเทศฮ่องกง ปริมาณ 2,563,774 กิโลกรัม คิดเป็นร้อยละ 14.5 สำหรับคุณภาพลำไยอบแห้งที่ต่างประเทศกำหนดได้แก่ ขนาดต้องตรงตามเกรดที่ระบุข้างกล่อง เนื้อลำไยอบแห้งไม่มีเชื้อรา ผลขนาดสม่ำเสมอ และผลไม่แตก

สภาพปัญหาอุปสรรคในการแปรรูปและการส่งออกพบว่าผู้ส่งออกทั้ง 2 กลุ่ม ประสบปัญหาด้านผลผลิตมีต้นทุนสูงทั้งลำไยสดและลำไยอบแห้ง เกษตรกรมีการกักตุนลำไยอบแห้งเพื่อการเก็งกำไร นอกจากนี้พบว่าลำไยอบแห้งที่เกษตรกรนำมาจำหน่ายไม่ตรงตามคุณภาพที่กำหนด เช่น เรื่องขนาด ความชื้นของลำไย ซึ่งพบปัญหายังแห่งไม่เพียงพอ อีกทั้งพบปัญหาอบนานเกินไปทำให้ลำไยอบแห้งไหม้ ด้านการตลาดพบว่าตลาดยังไม่มีระบบการตลาดที่ดีทั้งตลาดภายในประเทศและต่างประเทศ มีการตัดราคากันเองทั้งในการรับซื้อผลผลิตและการส่งออก ซึ่งทำให้ต้นทุนการรับซื้อสูง และราคาส่งออกต่ำ ส่วนด้านการส่งออกพบแต่เพียงปัญหายังไม่มีหน่วยงานราชการและหน่วยงานเอกชน ที่จะออกไปรับรองคุณภาพสินค้า

นอกจากนี้ยังพบปัญหาด้านเงินทุนหมุนเวียนที่จะรับซื้อผลผลิต ปัญหาแรงงานขาดแคลนทำให้ค่าแรงสูง ซึ่งส่งผลให้ต้นทุนการผลิตสูงไปด้วย

5.4 ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอแนะข้อคิดเห็นบางประการเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้นำไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์

1. รัฐบาลควรเล็งเห็นความสำคัญของกระบวนการอบแห้ง ทางด้านเทคโนโลยีการผลิต ควรมีการวิจัยที่ทันต่อเหตุการณ์ เพื่อเป็นแนวทางให้เกษตรกร ผู้ส่งออก และผู้ประกอบการได้นำไปปรับใช้

2. รัฐบาลควรส่งเสริมความรู้ด้านเทคโนโลยีการผลิตแก่เกษตรกร ผู้ส่งออก และผู้ประกอบการ เช่น เทคโนโลยีก่อนทำการอบแห้ง กระบวนการอบแห้งที่ได้มาตรฐาน เทคโนโลยีหลังการอบแห้ง เพื่อให้ลำไยอบแห้งมีคุณภาพดียิ่งขึ้น

3. รัฐบาลควรส่งเสริมและเพิ่มผลผลิตลำไยสดโดยเฉพาะพันธุ์อีดอซึ่งเป็นพันธุ์ที่เหมาะสมในการอบแห้ง เนื่องจากมีคุณสมบัติที่ดี เช่น ขนาดเหมาะสม ผลสม่ำเสมอ พันธุ์เบาและเปลือกหนา

4. รัฐบาลควรเผยแพร่ข่าวสารความรู้ด้านการตลาด แก่เกษตรกรให้มีการรวมกลุ่มการนำผลผลิตมาจำหน่าย และประชาสัมพันธ์ข่าวสารของราคาผลผลิตเพื่อป้องกันการเก็งกำไรมากเกินไปจะทำให้ต้นทุนสูงเกินกว่าที่ผู้ส่งออกจะรับได้ซึ่งจะมีผลต่อตลาดต่างประเทศ

5. รัฐบาลควรจะมีการสนับสนุนเงินทุนหมุนเวียนแก่ผู้ประกอบการและเกษตรกรให้มากขึ้นและทั่วถึง

6. รัฐบาลควรสนับสนุนให้มีหน่วยงานบริการตรวจสอบคุณภาพลำไยอบแห้งก่อนส่งออก เพื่อให้ลำไยอบแห้งที่ส่งออกมีคุณภาพและเป็นที่ยอมรับของตลาดต่างประเทศ

7. รัฐบาลควรเผยแพร่ตลาดส่งออกในประเทศจีนให้ทั่วทุกมณฑล เพื่อเป็นการเพิ่มตลาดในอนาคต

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยเรื่อง กระบวนการอบแห้งและการส่งออกลำไยอบแห้งของจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดลำพูน เป็นการศึกษาครั้งแรก และเพียงบางประการเท่านั้น ซึ่งถ้าหากจะให้เป็นประโยชน์มากขึ้นควรศึกษาในด้านอื่น ๆ ดังนี้

1. ศึกษาระดับอุณหภูมิและระยะเวลาที่เหมาะสมในการอบแห้งด้วยเตาอบกระเบของไต้หวันในเชิงอุตสาหกรรม

2. ศึกษาอายุการเก็บรักษาของลำไยกับความชื้นของลำไยที่อบด้วยเตากระเบแบบไต้หวัน

3. ศึกษากระบวนการอบแห้งของกลุ่มเกษตรกรในเชิงอุตสาหกรรม ทั้งนี้เพื่อจะรวบรวมปัญหาและหาแนวทางให้เกษตรกรได้นำไปปฏิบัติให้ถูกต้องและทำให้ลำไยอบแห้งแบบมีเปลือกของไทยเป็นที่ยอมรับของตลาดจีนและฮ่องกงในระยะยาว

4. ศึกษาวิจัยเครื่องมือการตรวจวัดความชื้นลำไยอบแห้งแบบง่าย เพื่อผู้ส่งออก ผู้ประกอบการ และเกษตรกรสามารถนำไปใช้ตรวจสอบเองได้

5. ศึกษากระบวนการส่งออกลำไยอบแห้ง